

Anita Zovko, code: uniri-societies-18-184), started in January 2019 with the support of the University of Rijeka.

References

1. Bobić, N. (2002). *Adolescent violence towards parents: Myths and realities*. Marrickville, NSW: Rosemount Youth & Family Services.
2. Brown, K. i Herbert, M. (1997). *Preventing family violence*. Chichester: Wiley.
3. Cottrell, B. (2001). *Parent Abuse: The Abuse of Parents by Their Teenage Children*. Ontario: Family Violence Prevention Unit, Health Canada.
4. Robinson, P. W., Davidson, L. J. i Drebot, M. E. (2004). Parent Abuse on the Rise. *A Historical Review* [online]. Dostupno u: American association of behavioral social science, online journal [20. veljače 2014.].
5. Zloković, J. (2014). *Obiteljski diskurs u kontekstu nasilja maloljetne djece nad roditeljima*. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.

ЦИФРОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ В ОБРАЗОВАНИИ ВЗРОСЛЫХ – ПУТЬ К ИННОВАЦИОННОМУ РАЗВИТИЮ СУЩЕСТВУЮЩИХ МОДЕЛЕЙ ОБУЧЕНИЯ В АНДРАГОГИКЕ

А. Зовко, С. Врцелй, С. Кушич

Университет Риеки, факультет гуманитарных и социальных наук, Хорватия, Риека

Аннотация. Цифровая грамотность в образовании взрослых становится важной частью содержания обучения. Цель статьи состоит в том, чтобы использовать интернет-ресурсы на всех уровнях образования, и особенно в области образования для взрослых.

Ключевые слова: цифровая грамотность, образование взрослых.

DIGITAL LITERACY IN ADULT EDUCATION – A WAY TO INNOVING EXISTING MODELS

A. Zovko, S. Vrcelj, S. Kušić

University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Croatia, Rijeka

Abstract: Media literacy in adult education is shaping up to be an important part of content and organizational dimension of existing models. This change happened as a result of a dynamic environment in which adults live and educate themselves. The goal of this paper is to point out the importance of media literacy in all educational levels, and especially in adult education.

Key words: media literacy, adult education.

U današnjem društvu svjedoci smo pojava post-tipografskih oblika proizvodnje tekstova, distribucije i recepcije koji koriste digitalne elektronske medije [3]. Masovni mediji svojom raširenošću i mogućnostima odašiljanja uz pomoć moderne informacijsko-komunikacijske tehnologije imaju potencijal oblikovanja i mijenjanja javnog mišljenja i promicanja pa i nametanja vrijednosti. Zahvaljujući Internetu, najraznolikije informacije, od informativnih, zabavnih, znanstvenih, umjetničkih, trivijalnih pa do komercijalnih postale su dostupnije više nego ikad velikom dijelu stanovništva. Stoga razloga se u internetu vidi veliki potencijal za preobrazbu društva koje tek treba iskoristiti mnogostruke mogućnosti. Međutim, korištenje interneta (digitalnih) medija zahtijeva medijsku pismenost. Za razliku od tradicionalnog pristupa gdje se pismenost smatrala sposobnošću pojedinaca da čita, piše i koristiti pisane podatke na odgovarajući način za rješavanje problema u različitim kontekstima, kako bi postigli osobne ciljeve, razvijali svoje potencijale i funkcionirali konstruktivno, u digitalnom svijetu sve je izraženija potreba za digitalnom pismenošću. Koncept digitalne pismenosti uveo je Paul Gilster u svojoj knjizi Digital literacy

određujući je sposobnošću razumijevanja i korištenja informacija u više formata od strane različitih izvora kada se prikazuje putem računala uz potrebu stvaranja novih vještina i sposobnosti za pretraživanje, navigaciju i tumačenje značenja informacija. U početku se digitalna pismenost gradila na elementima informatičke pismenosti, da bi se vremenom nametnula potreba za suvremenijim pristupom koji uključuje različita znanja, stavove i složene vještine (tehnološke, kognitivne, obrazovne, socijalne, emocionalne i druge) koje ljudi trebaju da bi mogli učinkovito funkcionirati u suvremenim digitalnim okruženjima u cilju stvaranja, prilagođavanja i razmjene informacija i znanja u više formata.

Važnost digitalne pismenosti opravdana je ne samo količinom medijske izloženosti već i radi vitalne uloge informacija u razvoju demokracije, kulturnog sudjelovanja i aktivnog građanstva. Valja istaći da su djeca i mladi (tzv. digitalni urođenici) gdje zabavne i kulturne poruke služe kao agent socijalizacije, izloženi velikim količinama medijskih poruka. Iako su i odrasli izloženi medijima, njihova medijska pismenost je, barem kada je riječ o korištenju tehnologije, manja u odnosu na *digitalne urođenike*. Pod digitalnom pismenošću podrazumijevamo pokret, koji je osmišljen kako bi pomogao razumjeti, proizvoditi i pregovarati značenja u kulturi slika, riječi i zvukova [1]. Medijsku pismenost možemo odrediti skupom vještina koji promiče kritički angažman poruke koje su izradili mediji.

Digitalna pismenost u obrazovanju odraslih. Radi korištenja obrazovnih potencijala digitalnih medija nameće se potreba za digitalnom pismenošću odraslih. Učenje i poučavanje odraslih unutar novog (multi)medijskog okruženja dobiva nove mogućnosti za razvoj kompetencija za cjeloživotno učenje. Odrasli učenici znaju što žele i što trebaju naučiti, znaju (trebali bi znati) okvir unutar kojega mogu dobiti informacije i znanja, većina posjeduje kompetencije poznavanja mjesta gdje ta znanja

može dobiti (formalno, neformalno, informalno) te vještine za djelovanje u različitim kontekstima [5].

Zbog ovih okolnosti u razvoju medijske pismenosti u obrazovanju odraslih valja voditi računa o intencionalnom aspektu – povezanosti medija s ciljevima učenja i obrazovanja, o sadržajnom aspektu – povezanosti medija sa sadržajima (prilagođenosti medija sadržajima učenja), metodičkom aspektu – povezanosti medija metodičkim postupcima, antropološko-psihološkom aspektu – prilagođenosti medija antropološko-psihološkoj strukturi polaznika obrazovanja odraslih, sociokulturnom aspektu – povezivanju medija i sociokulturnog miljea iz kojeg dolaze polaznici obrazovanja odraslih. Tradicionalni pristupi u primjeni medija u obrazovanju odraslih često precjenjuju tehničke aspekte medija tzv. didaktičko-metodički tehnicizam, što ima utjecaja na organizaciju obrazovanja odraslih.

Iz toga se postavljaju zahtjevi za inoviranjem postojećih tradicionalnih modela te potreba za obrazovanjem stručnjaka koji su specijalizirani za projektiranje i programiranje obrazovanja odraslih i na sve one koji su na bilo koji način uključeni u organizaciju i realizaciju procesa obrazovanja odraslih. Heterogenost strukture obrazovnih grupa odraslih s različitim iskustvima polaznika obrazovanja trebalo bi koristiti u tom smislu da se i oni uključuju u posredovanje, prerađivanje i obradu informacija.

Tehnologija (mediji) u obrazovanju odraslih omogućuje da se razvijaju i drugačiji modeli odgojno-obrazovnih procesa s odraslima (tele-nastava, nastava pomoću kompjutera, nastava u susretu...) u kojima odrasli zajedno sa svojim edukatorima stvaraju bazu podataka i informacija za teorijski i praktični rad i neposrednim susretima [4]. U tom smislu tehnologija obrazovanja omogućuje da sudionici obrazovanja odraslih, s obzirom na njihovu drugačiju i raznovrsnu spremnost za proces učenja, ostvare ideal nastave kao zajedničke aktivnosti polaznika i njihovih edukatora.

Obrazovna tehnologija kao sadržaj stvaranja medijske pismenosti odraslih može biti ostvarena u uvjetima andragoške djelatnosti kao procesno-razvojne, a ne statičko-transmisijske djelatnosti. Drugim riječima, to znači da bi se koncepcija andragoške djelatnosti trebala zasnivati na ciljevima obrazovanja koji su dogovoreni s polaznicima obrazovanja i koji proizlaze iz njihovih individualnih potreba ali i potreba digitalnog svijeta u kojem žive. Andragoška djelatnost generalno postaje time pogodan poligon za učenje i obrazovanje odraslih na dogovorenim ciljevima, sadržajima, formama i modelima učenja i obrazovanja a koji odgovaraju suvremenom posebno dinamičnom okruženju.

Obrazovna tehnologija može pridonijeti ne samo razvoju medijske pismenosti odraslih nego i oplemenjivanju ciljeva obrazovanja odraslih gdje polaznici zajedno sa svojim edukatorima razvijaju sposobnost pristupanja, kritičkog promišljanja, procjenjivanja, i djelovanja medijskih sadržaja. S obzirom na dinamične i brze promjene, potreba za digitalnom pismenošću će biti sve veća. U tom kontekstu, s obzirom na heterogenost odraslih te na postojanje različitih barijera, u budućim istraživanjima treba više pažnje usmjeriti na digitalnu pismenost vodeći računa o novijim modelima poput projektnog rada i programiranja. Također, ne treba zanemarivati i modele učenja utemeljene na mentorstvu budući da mentorstvo može umanjiti prepreke sa kojima se nose odrasli (osobni čimbenici - npr. nedostatak samopouzdanja, strah od računala i informacijskih tehnologija; čimbenici postojećih navika) i niz drugih.

U naprednom tehnološkom društvu cilj je aktivna pismenost koja omogućuje ljudima da povećaju svoju sposobnost razmišljanja, stvaranja i propitivanja kako bi učinkovito sudjelovali u društvu i postigli više mogućnosti za društvenu mobilnost [2]. Osim toga, digitalna pismenost stvara solidne temelje za cjeloživotno učenje te uključivanje u različite oblike formalnog, neformalnog i informalnog učenja i obrazovanja.

Ovaj rad je proizašao kao rezultat rada na projektu Kritički diskurs didaktičkih modela i kompetencija nastavnika u obrazovanju odraslih kojeg financira Sveučilište u Rijeci (unirdrustvene-18-184).

Literatura

1. Aufderheide, P. (1992). Media Literacy: A Report of the National Leadership Conference on Media Literacy. Washington, DC: Aspen Institute.
2. Jimoyiannis, A. (2015). Digital Literacy and Adult Learners. In M. J. Spector (Ed.), The SAGE Encyclopedia of Educational Technology (pp. 213-216). Thousand Oaks, California: SAGE Publications.
3. Knobel, M., Lankshear, C. (Ed). (2007). A new literacies sampler/New literacies and digital epistemologies: vol. 29. PETER LANG.
4. Kušić. S., Vrcelj, S. Zovko, A. (2016). Didaktičke odrednice obrazovanja andragoga - komparativni pristup. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.
5. Matijević, M. (2004). *Multimedijalnost i multimedij kao predmet proučavanja multimedijske didaktike*. Dostupno na: https://bib.irb.hr/datoteka/167152.MATIJEVIC_OPATIJA2004.doc, pristupljeno: 14.10.2019.

ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ ПРОСТРАНСТВО И ЕГО ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ВЛИЯНИЕ НА УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС

К. Мрняус, С. Врцелй, С. Баретич

Университет Риеки, факультет гуманитарных и социальных наук, Хорватия, Риека

Аннотация. Организация школьного пространства могут влиять на процесс обучения и успеваемость учащихся, препятствует развитию или развивает личность. Цель статьи состоит в том, чтобы обосновать важность дизайна школьного пространства в его влиянии на педагогическую атмосферу школы.

Ключевые слова: организация школьного пространства, эстетический дизайн, школьная среда, стимулирующая педагогическая атмосфера.